

Drug drugemu bratje!

Za vse te številne obdelovalce zemlje, v prvi vrsti pa še posebej za vse kmečke ljudi, veljaj krščansko načelo medsebojne pomoči. Večja kakor kdaj koli je dandanes prilika in dolžnost, da drug drugemu pomagamo, kakor je pač potrebno in mogoče. Niso časi, da bi vpraševali, je-li oni, ki potrebuje to ali ono, naš prijatelj ali znanec, niso časi, da bi stikali za podatki, zakaj je prišel v stisko in zakaj je naše pomoči potreben. Saj tudi v svetopisemski pripodobi o usmiljenem Samarijanu ni ta nič vpraševal, kdo je pomoči potreben človek in kako je prišel v nesrečo, marveč je vzel posodo z oljem, mu namazal rane, ga posadil na svoje živinče in spravil pod streho. In Gospod je pohvalil njegovo ravnanje.

Najprej si pomagajmo kmečki ljudje med seboj. Desetkrat in stokrat se bo ponudila prilika, priskočiti na pomoč: ali z vpregom, z delom, s semenom, z orodjem, stroji itd., ali z dobrim svetom, ali z denarnim zneskom, ali kakor koli že.

Naj ne bo vsaj danes ne med nami človeka, ki bi stisko svojega bližnjega izkoriščal v svoj prid. Če sosedu trda prede, če ima bolezen, nesrečo, je zgubil streho nad svojo glavo, ne izkoriščajmo ga ampak mu pomagajmo, kakor svojemu bratu. Ne potiskajmo ga s svojimi besedami ali ravnanjem v še večjo nesrečo in v obup. Naš brat je — lahko bi tudi tebe ali mene zadel njegova nesreča. In če naju ni, odkupujva se z dobrimi deli, da nama ostane prizaneseno. Ni še tako dolgo tega, ko je bil v »Domoljubu« sprožen nasvet, naj bi se kmečki ljudje po vaseh in soseskah dogovorili med seboj, kaj bodo ukrenili in kako, da pomagajo bližnjemu, ki je v stiski. Dandanes je zares na mestu tudi na deželi organizirana pomoč. — Organizirana tem bolj, da se pomaga prav in res pravim ljudem, ki dobrote bližnjega ne zlorabljajo.

Pa ne samo kmečki ljudje med seboj — tudi nekmečkim je treba nuditi pomoč, to

pa še v prav posebni obliki in na poseben način. Tu mislimo zlasti na eno: pri siromaku iz mesta ne glej na liro ali dve! Kadar prodajaš sadove svojega trdega dela verižnikom in verižnicam — nič ne rečemo! A reven meščan, delavec, uslužbenec, ki pride s poštenim namenom, da bi dobil kaj za svojo družino, in ni verižnik, je vreden naše pomoči, ne pa samo dobrohotnosti, da mu damo po nezmogljivi ceni. Tudi on je naš brat, ki iz naše dobrote ne bo delal verižniških dobičkov. Zato mu pomagajmo s tem, da zanj veljaj krščanska cena, ki jo določi vest in poštenost.

Nihče naj se ne boji, da bo s tem kaj »zavrgele«. Nihče naj se ne praska za ušesi, češ, dal sem revežu po tej in tej ceni, a lahko bi prodal sedaj še enkrat dražje. — Prav isto velja za trgovce, obrtnike in druge stanove. Kar daš revnemu bratu, ne more biti in ne bo zavrženo. Vse to gre na posebne obresti, o katerih na svetu nihče ne vodi knjig, a so prav gotovo obilno poplačane. To dobro ve vsaka poštna slovenska hiša. V današnjih izrednih razmerah pa tu in tam lepi denarci vendarle zastirajo oči in zapirajo srce. Ne slepimo se, prijatelji! Krivičen vinar namreč devet in devetdeset pravičnih požre. Mi pa želimo našim domovom sreče in blagoslova. Zato bodimo drug drugemu bratje.

Nasveti

Kosmuljo in ribez, če hočeš razmnožiti, pripogni in veje rahlo zasuj s prstjo. Jeseni se bodo pogrobane veje že ukoreninile.

Poskrbi tudi za ptičje valilnice, da boš na sadnem vrtu imel dovolj siničk in drugih ptičjih drobljancev, ki ti bodo uničevali škodljivce.

Če imaš v zemlji voluharja, kar nadenj s pastjo in pa s strupenimi vabami!

Kapico petrolejske svetilke očistiš s špiritom.

Kako bomo letos zatirali peronosporo ?

Zaradi izrednih razmer letos ne bo modre galice za zatiranje peronospore na trti. Dobili bomo nadomestna sredstva, ki vsebujejo 8% bakra. Po dveletnih poskusih v Kraljevini so se ti nadomestki zelo dobro obnesli in je bil dosežen zelo povoljen uspeh. Tudi pri nas se bo z uporabo teh sredstev dosegel popoln uspeh, če se bomo držali istih smernic pri zatiranju peronospore z modro galico, to je: uspeh je odvisen od pravočasnega škropljenja, od pravilno pripravljene škropiva in od pravilnega škropljenja.

Škropljenje se mora izvršiti spomladi ob pravem času, da se prepreči prvo in drugo okuženje trte. Čas prvega okuženja je, ko je toplota zraka 10 stopinj C, navadno od 16. maja dalje. Drugo škropljenje se mora izvršiti 10—12 dni kasneje, tretje takoj po cvetenju. Poškropiti se morajo vsi zeleni deli trte, posebno spodnja stran lista, kjer je največja okužba, cvetje in pozneje grozdje.

Uporabljati se mora razpršilec z zelo tenko luknjo, da pride na trto škropivec v fini tenki megli, ne pa da bi bila trta oblita. Če bomo to upoštevali, bo uspeh tudi z nadomestnimi sredstvi popoln. Ta sredstva so tri in sicer:

Cupramina: To sredstvo se raztopi neprestano mešajoč v 70 l vode v leseni ali cementni posodi (ne v drugi). V drugi posodi se v 30 l vode premeša v fino kašo gašeno apno. Na to se zelo počasi (v 10 minutah) in vedno mešajoč prelje raztopina Cupramine v apneno raztopino. Napraviti se sme samo toliko škropiva, kolikor ga porabiš v enem dnevu.

Za prvo škropljenje uporabiš na 100 l vode tritret kg Cupramine in 35 do 38 dkg gašenega apna, za drugo škropljenje 1 kg Cupramine in 40 do 50 dkg gašenega apna, za 1 kg in pol Cupramine pa 65 do 75 dkg apna. Brozgo moraš pred uporabo preiskovati z belim fenoltaleinskim papirjem; če papir ostane bel, dodati še nekaj apna, dokler papir ne pordeči.

Ramital. To sredstvo se pomeša v leseni mali golidi v 10 do 15 l vode, dobro mešajoč dolgo časa, nato se prelje v drugo posodo, kjer je 85 do 90 l vode in se mora dobro in močno mešati, da postane mešanica popolnoma enakomerna. Če bi ostalo kaj sredstva v mali golidi, ga moraš izplakniti z malo vode in vliti v veliko posodo. Preden s tem sredstvom polniš škropilnico, moraš brozgo dobro pretresti. Dodatek apna ni potreben, celo morda škodljiv. Tej brozgi se ne smejo dodati druga zatiralna sredstva.

Za prvo in drugo škropljenje se uporabi 75 dkg Ramitala, za tretje 1 kg, za poznejše škropljenje nikakor več kot 1,30 kg. Te količine nikakor ne smeš prekoračiti.

Ramato P. 1 se pripravlja kakor modra galica. V 80 l vode raztopiš 1 kg ramata in potem dodajš toliko apnenga mleka (vode), vedno dobro mešajoč in preizkušavač z belim fenoltaleinskim papirjem, dokler papir ne pordeči. Nato doliješ vode do 100 l. Na en kg ramata gre navadno 26 dkg—32 dkg gašenega apna.

Za prvo in drugo škropljenje uporabiš 1 kg ramata na 100 l vode, za poznejše 1,25—1,5 kg ramata, apna sorazmerno.

Opozorjamo pa še enkrat, da se morajo določene količine teh sredstev za 100 l vode točno odmeriti (stehtati). — V. Kuret.

Sadimo sončne rože

Letos bodo barjanski kmetje prvič zasadili v večjih množinah na plodni zemlji ljubljanskega barja sončnice, ki jih gotovo poznajo vsi kmetovalci. Skoraj ni kmetije v primernej legi, ki ne bi vsako leto pridelala vsaj nekaj glav sončnih rož. Največ jih posedijo za okras in zato, da je kaj za ptičji klun, pa tudi kokoši se ne branijo mastnih zrn. V sedanjih časih, ko mora vsak kmetovalec gledati, da čim več pridelata, je saditev sončnic še posebnega pomena. Barjanski kmetje so že lani napravili dogovor s tovarno olja Hrovat in Co. v Ljubljani, ki se je obvezala, da bo kupila od njih ves pridelek sončnic. Tovarna bo namreč izdelala iz sončničnih semen jedilno olje, ki

bo vse ostalo v Ljubljanski pokrajini in služilo preskrbi prebivalstva z jedilnim oljem. Kmetje na Ljubljanskem barju bodo posadili vsega skupaj 50 do 60 ha njiv s sončnicami. Računajo, da bodo pridelali na vsakem hektarju do 2000 kg sončničnih semen in da bo tako ves pridelek vršel okrog 10 vagonov semen.

Da bi se kmetovalci Ljubljanske pokrajine čim bolj oprijeli saditve sončnic, ki uspevajo skoraj povsod pri nas v nizkih legah, je tovarna Hrovat in Co. pripravljena zastopni dati seme kmetovalcem, ki bi hoteli poskusiti saditi sončnice. Sončnice je treba vsaditi v dobro gnojene njive, 60 cm vsaksebi v vrstah, kj so prav tako 60 cm

oddaljene druga od druge. Tvrdba bo rada poslala vsakemu kmetovalcu pol kg semen sončne rože zastoj. Treba ji je le sporočiti naslov in povrtni poštnino. Pol kg semen zadošča za posaditev njive, velike 400 do 500 kvadratnih metrov. Ker je treba sončnično seme posaditi konec meseca aprila, je sedaj še čas in na to opozarjamo vse kmetovalce.

Eni mislijo, da bo pisalo po brezplačno seme komaj 500 kmetov, drugi pa, da najmanj 3000. V vsej Ljubljanski pokrajini je 30.000 kmetovalcev. Bomo videli torej, kdo ima prav! Če bi se lotilo poskusa res okrog 3000 kmetov, torej približno desetina vseh kmetovalcev pokrajine, bi kljub majhni površini pri vsakem posamezniku bilo vsega akupaj s poskusno saditvijo sončnic zasejanih okrog 200 ha, kar bi bilo približno štirikrat več, kakor bo obsegala letošnja posejana ploskev na Barju. Ni nam treba posebej poudarjati, da bo tovarna tudi pridelek poskusnih saditev pri posameznih kmetih prav tako rada odkupila, kakor bo kupila pridelek od kmetovalcev, s katerimi je že letos napravila pogodbe.

Z brezplačnim semenom dobi vsak kmetovalec tudi potrebna navodila za sajenje, za obdelovanje ter pospravljanje sončnic. Za našo živinorejo bodo še posebnega pomena sončnične tropine, ki bodo kmetom naprodaj po zelo ugodni ceni. Z njimi bodo lahko dosegli posebno lepe uspehe zlasti

pri kravah-mlekaricah in pri rejih prašičev. Sončnična stebela bodo lahko šla za kurjavo. Gorilna vrednost sončničnih stebel na enem hektarju je enaka nekako trem metrom drv. Ker mora kmetovalec stebela itak pospraviti z njive, ima brez posebnega truda dodatek h kurjavi. S pepelom pa lahko spet pognojijo njivo, da vrne zemlji vsaj del tega, kar je sončnica iz zemlje vzela.

Čebelarji že od nekdaj cenijo sončnice, ker vedo, da so izvrstna paša za pridne muhe, ki imajo zadnja leta skoraj redno veliko smolo. Vsaj ti naj poskusijo zasadiť sončnice, saj bodo zato pomagali tudi svojim čebelam, ki so jih morda že celo vrsto let morali pitati. Kako velikanskega pomena so sončnice za preskrbo z jedilnim oljem, dokazuje najlepše Romunija, kjer so letos, največ v Besarabiji, zasadiť 600.000 hektarov zemlje s samimi sončnicami. Tam računajo, da bodo iz letošnjega pridelka sončničnih semen lahko pridelali toliko olja, da bo vsa Romunija zadosti preskrbljena z jedilnim oljem in da ga bo lahko še izvažala. Za naše kraje je saditev sončnic še posebno ugodna zato, ker bo lahko ostala za vedno. Kmetom ne bo nikdar treba skrbeti, kam bodo prodali pridelek, ljubljanska tovarna bo namreč vedno rada kupovala domači pridelek sončnic, saj je že s poskusom ugotovljeno, da domači sončnični pridelek ni prav nič slabši od pridelka v drugih deželah.

SAĐNI VRT

Ograja in kolobar

Sadni vrt, kakor smo ga v prejšnjih člankih opisali, je prav za prav celota zase, zato mora biti ograjen. Brez ograje si v naših razmerah sadnih vrtov ne moremo misliti in je tudi vsako obdelovanje nemogoče. Predvsem moramo zavarovati vrt s primerno ograjo proti tatovom. V drugi vrsti pa tudi pred zajci. Zajec nam lahko napravi velikansko škodo samo v eni noči, celo v predmestjih, kaj šele zunaj daleč od selišč. Star zajec postane zelo predrzen ter si poišče ležišče tudi kar za poslopji prav blizu hiš. Ne briga se dosti niti za privezanega domačega psa in ne za mačke. Zato narekujeja previdnost in dolžnost, da zavaruje sadjar pred zimo svoj sadni vrt, ako to ni mogoče v celoti z ograjo, vsaj posamezna drevesa.

Ograja naj bo vsaj 1,50 m visoka. Najboljša je žična ali pa lesena iz krajnikov, to se pravi: ograja naj bo poceni narejena, pa tudi trpežna. Glavno je, da služi svojemu namenu. Les je treba zavarovati s kar-

bolinejem, to je, da ga namažesh s karbolinejem. Stebre pa, ki smo jih postavili na 3 do 4 m narazen, pa moramo dobro ožgati in nemezati ter dobro pričvrstiti v zemljo. Na vrhu ograje napni še dve vrsti bodoče žice po 25 cm narazen, da je nihče ne more preplezati.

Na sadni vrt spada tudi primerna lesena utica (šupa) za šrambo. V nasadih izven selišč, kjer vzgajamo drevje v visoki ali poldebeli obliki, moramo zavarovati posamezna debela z ograjami. Tudi ta ograja naj bo poceni, napravljena iz remeljnov ali iz krajnikov, ali kjer pasemo, iz močnih stebrov in obita; poceni ograja je tudi iz trnja, ki ga navežemo na deblo.

Posebno skrb moramo zdaj spomledti posvetiti obdelovanju kolobarja, ki ga napravimo okoli dreves. Vsako drevo mora imeti svoj kolobar, ki naj bo vsaj 1 m širok, če ne več, pri starejšem drevju širji, pognojen, sploh obdelan. Ne sme nam biti žal krme, ki jo zgubimo s kolobarjem. Razvito drevo nam z redno rodovitnostjo to izgubo poplača z deseterim donosom samo v enem

Na roj ali na med?

Ze naši stari čebelarji so vedeli, da je čebelariti mogoče na dva načina: ali na roj (na žival) ali pa na med. V starih panjskih oblikah je bilo kajpak zelo težko ali pa kar nemogoče doledno zasledovati in uveljavljati enega izmed obeh načinov, ker je čebelarju pač težko kaj odločilneje poseči v čebelno družino in njen razvoj. Zato so zlasti naši slovenski kmečki čebelarji pred več desetletji kar pustili, da je bilo, kakor je bilo. Če so panji rojili — prav, če ne, tudi prav; vendar se je naše kmečko čebelarstvo odločno nagibalo k čebelarjenju »na roj«. Družine so se namreč svoj čas lahko prav dobro prodale, ko je cvetela kupčija z našo kranjsko »sivko« domala po vsem svetu. Zato so se kmečki čebelarji posebno veselili obilnih rojev in so se celo ponašali z njimi.

Veliki in praktični izumi na polju čebelarstva so pa tudi pri nas dotedanji način čebelarjenja v marsičem spremenili. Premično satje, večje mere panjev z mediščem in plodiščem in še marsikaj drugega je omogočilo, da je čebelar lahko odločilneje posegal v snovanje čebelnih družin. Zlasti velike mere modernih panjev so v bistvu začele spreminjati dotedanje čebelarjenje na roj. Zaradi večje prostornine panja, ki ga je pa mogoče še z mediščem razširiti, se je pokazalo, da so medarni panji prav za prav odločno usmerjeni k čebelarjenju na med. In šele tedaj se res lahko govori o čisto izrazitem pričetku nove dobe v čebelarstvu: na usmeritev čebelarjenja k pridobivanju medu.

Seveda novi, veliki panji, niso mogli v celoti izpodrinuti prejšnjih, zlasti ne na kmetih. Ostalo je še mnogo »kranjičev« in »košev« in drugih starih panjskih oblik. In prav je, da so ostali, ker se morata pač oba načina »na roj« in »na med« medsebojno dopolnjevati.

Jasno je, da so stari, mali panjiči, res

letu. V sadnih vrtovih s pritlično vzgojnim drevjem pa mora biti zemlja vedno odprta in obdelana. Kolobar moramo tudi med letom obdelovati, to se pravi, da ga prekopljemo. Prednosti obdelane zemlje okoli drevja so na dlani: mlado drevje ne trpi suše, enakomerna in zadostna prehrana, ker je delovanje zemeljskih bakterijev pospešno, zemlja razpada v prah, kjer se delajo za prehrano drevja važne rudninske snovi.

Zdaj spomladi zatirajmo z vsemi sredstvi tudi voluharja (krtico), ki nam dela velikansko škodo po sadovnjakih. O tem pa prihodnjič. — Fr. K.

kot narejeni za rojenje. Družine se v njih spomladi zaradi majhnega prostora, večje toplote in večje zmogljivosti družine, da »obvlada« prostor, ugodno in hitro razvijajo. Kdor torej hoče čebelariti na roj, brez kranjičev skoraj ne more shajati. Zakaj vsi vemo, da morajo roji izleteti zgodaj, če hočemo kaj imeti od njih. Po nekem pregovoru je roj v maju vreden voz sena, roj v juniju le še pitanelega petelina, v juliju pa niti kurjega peresa! Zgodnje roje pa dobimo le iz primernih panjev, kakršni so kranjiči in njim podobni. Kajpak pa od družine, ki je rojila, ne moreš bogzna kakšnega donosa pričakovati. Njena moč se je enkrat ali dvakrat, morda celo trikrat razdelila — odkod naj vzame med?

Čisto nečebelarstvo torej govori in ravna čebelar, ki so mu panji rojili, da je bilo veselje, pa se pritožuje, da ni nič »pridelal«. Medu res ni pridelal, a dobil je celo vrsto novih čebelnih družin — to je pa tudi nekaj. Zlasti v sedanjih časih je množitev čebelnih družin zelo umestna, ker bo treba z njimi mašiti ogromne praznine, ki jih bo pustila vojna.

Čebele rojijo pa tudi v velikih modernih panjih, vendar se čebelarji rojenja preveč ne veselijo. Roji so bolj pozni, ker je velik panj pozneje zrel za rojenje; razen tega pa rojenje in donos medu ne gresta skupaj. Vsako cepljenje moči povzročiti v velikem panju občutno praznino; zraven tega je pa rojenje samo — prekinitev donosa za gotovo dobo. Čebele, ki »sedijo na roj«, lenarijo po navadi več dni od najboljši paši, končno se pa njihova sila razdeli. Zato tak panj ne izkoristi dovolj paše in ne da doberga donosa. Čebelar, ki hoče pridelati kaj prida medu, mora torej gledati, da do rojenja ne pride. Kaj mu je ukreniti, bomo povedali enkrat prihodnjič.

Danes odgovorimo na zastavljeno vprašanje: ali na roj, ali na med? Kako naj odgovorimo? Čisto preprosto: v kranjičih in njim podobnih panjih male mere brez premičnega satja bomo še naprej čebelarili na roj. Ako bo letina dobra in se čebele ne bodo preveč izrojile, bomo pridelali tudi še kakšno kilo medu, zlasti če bomo jeseni »podirali«. O tem bomo pa itak še govorili.

V modernih panjih pa hočemo pridelati čim več medu. Zato bomo rojenje kolikor mogoče omejevali — kolikor se sploh da. Ker naši čebelarji po kmetih večinoma čebelarijo doma s kranjiči, deloma z A-2 panji, bo vprašanje ali na roj ali na med najboljše rešiti tako, da kranjiče še priganjamo k rojenju, A-2 panje pa oviramo. Tako bo na vse strani prav: imeli bomo roje, jeseni pa tudi kak lonec medu! — Če bo seveda sv. Ambrož storil svoje...